

Процесуальні зміни у процедурах банкрутства

21.04.2019 набрав чинності Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. Однак введення його в дію відбудеться 21.10.2019 через шість місяців з дня набрання чинності цим Кодексом.

З моменту набуття чинності цього Кодексу втрачає чинність Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» в редакції Закону № 4212-VI від 22.12.2011 (надалі – Закон № 4212-VI).

З дня набрання чинності цим Кодексом подальший розгляд справ про банкрутство здійснюється відповідно до положень цього Кодексу, незалежно від дати відкриття провадження у справі про банкрутство, крім справ про банкрутство, які на момент набрання чинності цим Кодексом перебувають на стадії санації, провадження в яких продовжується відповідно до Закону № 4212-VI. Перехід до наступної судової процедури та подальше провадження у цих справах здійснюється відповідно до цього Кодексу.

Метою документа є підвищення ефективності процедур банкрутства, рівня захищеності прав кредиторів, вдосконалення процедури продажу майна боржника на аукціоні, підвищення рівня виконання контрактів і судових рішень, врегулювання відносин з відновлення платоспроможності фізичних осіб, які опинилися у важкій фінансовій ситуації і потребують допомоги з боку держави.

Суттєвими відмінностями норм права Закону № 4212-VI між нормами права зазначеними законодавцем у Кодексі України з процедур банкрутства є:

Кодекс України з процедур банкрутства встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи.

Закон № 4212-VI встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів.

Кодекс складається із чотирьох книг:

Книга перша – Загальні положення. Визначає: терміни, що використовуються у Кодексі; законодавство, що регулює провадження у справах про банкрутство; повноваження і порядок діяльності державного органу з питань банкрутства; заходи щодо запобігання банкрутству боржника-юрособи та позасудові процедури; порядок санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство; судові процедури, які застосовуються щодо боржника; порядок розгляду спорів, стороною в яких є боржник; юрисдикцію, підсудність, підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство; порядок оскарження судових рішень у процедурі банкрутства.

Статтю 3 Кодексу з процедур банкрутства визначено, що державний орган з питань банкрутства, зокрема, визначає та затверджує примірну форму плану реструктуризації.

Кодексом з процедур банкрутства в статті 5 санація боржника до порушення провадження у справі про банкрутство визначено, що ініціювати процедуру санації боржника до відкриття провадження (проваджень) у справі про банкрутство має право лише боржник за рішенням засновників (учасників, акціонерів). В порівнянні із Законом №

4212-VI зазначено, що ініціювати процедуру санації боржника до відкриття провадження (проваджень) у справі про банкрутство мають право боржник або кредитор.

Відповідно до цього Кодексу щодо боржника - юридичної особи застосовуються такі судові процедури: розпорядження майном боржника;

санація боржника; ліквідація банкрута (ст. 6).

Відповідно до цього Кодексу в порівнянні із Законом № 4212-VI доповнено щодо боржника - фізичної особи застосовуються такі судові процедури: реструктуризація боргів боржника; погашення боргів боржника.

До того ж, Кодексом з процедур банкрутства скасовується мирова угода як судова процедура яка передбачена за Законом № 4212-VI.

Книга друга – Арбітражний керуючий. Визначає діяльність арбітражного керуючого: вимоги до нього, права та обов'язки, незалежність, порядок відбору та призначення, відповідальність та контроль за діяльністю, порядок припинення діяльності тощо. Також у цій книзі прописуються порядок створення, функції та повноваження саморегульованої організації арбітражних керуючих.

Статтю 12 Кодексу розширено права та обов'язки арбітражного керуючого. Арбітражний керуючий користується усіма правами розпорядника майна, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією, ліквідатора відповідно до законодавства.

Статтю 19 Дисциплінарні проступки арбітражних керуючих, визначено, що дисциплінарним проступком є:

- 1) факт зайняття діяльністю, несумісною з діяльністю арбітражного керуючого;
- 2) порушення правил професійної етики арбітражного керуючого;
- 3) невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків;
- 4) невиконання статуту та рішень саморегульованої організації арбітражних керуючих. В порівнянні із Законом № 4212-VI дисциплінарним проступком є винне невиконання або неналежне виконання обов'язків арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора).

Відповідно до статті 20 Кодексу контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється державним органом з питань банкрутства шляхом проведення планових та позапланових перевірок або саморегульованою організацією арбітражних керуючих за зверненням учасника справи про банкрутство або за власної ініціативи на предмет дотримання ним:

- 1) статуту саморегульованої організації арбітражних керуючих;
- 2) Кодексу професійної етики арбітражного керуючого;
- 3) рішень саморегульованої організації арбітражних керуючих, пов'язаних із діяльністю арбітражних керуючих.

В порівнянні із Законом № 4212-VI визначено, що контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється державним органом з питань банкрутства шляхом проведення планових та позапланових перевірок.

Статтю 29 Кодексу передбачено тимчасове зупинення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого. Однак, за Законом № 4212-VI вказана норма статті відсутня.

Кодексом з процедур банкрутства в порівнянні із Законом № 4212-VI доповнено, що органами саморегульованої організації арбітражних керуючих є:

- 1) з'їзд арбітражних керуючих регіону (Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя);
- 2) рада арбітражних керуючих регіону (Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя);
- 3) голова ради арбітражних керуючих регіону;
- 4) Рада арбітражних керуючих України;

5) Голова Ради арбітражних керуючих України;

6) з'їзд арбітражних керуючих України;

7) ревізійна комісія.

6. Саморегулівна організація арбітражних керуючих може утворювати інші органи, необхідні для виконання повноважень, визначених цим Кодексом.

7. Вищим органом самоврядування арбітражних керуючих є з'їзд арбітражних керуючих України.

Книга третя – Банкрутство юридичних осіб. Визначає підстави та порядок відкриття провадження у справі про банкрутство, забезпечення вимог кредиторів, визнання недійсними правочинів боржника, правонаступництво. Окремі розділи присвячено розпорядженню майном боржника, порядку санації боржника; ліквідаційній процедурі, продажу майна в провадженні у справі про банкрутство, порядку закриття провадження у справі про банкрутство та провадженням у справах про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства.

Статтю 39 Відкриття провадження у справі про банкрутство передбачено, що провадження у справі про банкрутство юридичної особи не підлягає зупиненню.

Щодо задоволення забезпечених вимог кредиторів за рахунок майна боржника, яке є предметом забезпечення, дія мораторію припиняється автоматично після спливу 170 календарних днів з дня введення процедури розпорядження майном, якщо господарським судом протягом цього часу не було винесено постанову про визнання боржника банкрутом або ухвалу про введення процедури санації. Під час процедури санації боржника за клопотанням забезпеченого кредитора господарський суд може прийняти рішення про припинення дії мораторію щодо майна боржника, яке є предметом забезпечення, якщо таке майно не задіяне у виконанні плану санації боржника або є швидкозношуваним предметом чи товаром, що швидко псується (ст. 41).

Процедура розпорядження майном боржника за Кодексом вводиться строком до 170 календарних днів. В порівнянні із Законом № 4212-VI процедура розпорядження майном боржника вводиться строком на сто п'ятнадцять календарних днів і може бути продовжена господарським судом за вмотивованим клопотанням розпорядника майна, комітету кредиторів або боржника не більше ніж на два місяці.

Книга четверта – Відновлення платоспроможності фізичної особи. Є однією з важливих та актуальних новел даного Кодексу.

Загальні положення цієї Книги визначають діяльність арбітражного керуючого у справах про неплатоспроможність фізособи та підстави для відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Книга також містить розділи щодо відкриття провадження у справі про неплатоспроможність; реструктуризацію боргів боржника; визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника; наслідків закриття провадження у справі про банкрутство; провадження у справах про неплатоспроможність окремих категорій фізичних осіб.

Статтю 13 визначено особливості провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб.

Провадження у справах про неплатоспроможність боржника - фізичної особи, фізичної особи - в порядку, визначеному цим Кодексом для юридичних осіб, з урахуванням особливостей, встановлених цією Книгою.

Провадження у справі про неплатоспроможність боржника - фізичної особи або фізичної особи - підприємця може бути відкрито лише за заявою боржника.

Заява про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність подається боржником за наявності підстав, передбачених цим Кодексом.

У разі відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи – підприємця до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань вноситься відповідний запис.

Ухвала про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність не пізніше трьох днів з дня її постановлення надсилається боржнику до контролюючого органу, визначеного Податковим кодексом України, та інших органів, які здійснюють контроль (ст. 119).

Кодексом передбачено, що мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться строком на 120 днів, з моменту відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Ухвала про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність є підставою для зупинення вчинення виконавчих дій стосовно боржника (ст. 121).

З метою відновлення платоспроможності боржника розробляється план реструктуризації боргів боржника (ст. 124)

У плані реструктуризації боргів боржника зазначаються:

- 1) обставини, які спричинили неплатоспроможність боржника;
- 2) інформація про визнані судом вимоги кредиторів із зазначенням їх розміру та черговості задоволення;
- 3) інформація про майновий стан боржника за результатами проведених заходів з виявлення та складання опису майна боржника (проведення інвентаризації);
- 4) інформація про всі доходи боржника, у тому числі доходи, які боржник розраховує отримати протягом процедури реструктуризації боргів;
- 5) розмір суми, яка щомісяця буде виділятися для погашення вимог кредиторів;
- 6) вимоги кредиторів до боржника, які будуть прощені (списані) у разі виконання плану реструктуризації боргів;
- 7) розмір суми, яка щомісяця залишатиметься боржнику на задоволення побутових потреб, у розмірі не менше одного прожиткового мінімуму на боржника та на кожну особу, яка перебуває на його утриманні.

Строк виконання плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність не може перевищувати п'ять років.